

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

331.839

Szerző:

Cím: A Népszálló titkai

Forrás:

3p.

(Helv)

1910 ix. 18.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1910"

Személy

Helyszám

A Népszálló titkai.

— Egy őszinte kritika. —

A Népszállóról, amikor ünnepiesen megnyitották, mindenki, aki csak látta, elmondotta a maga kritikáját. Voltak, akik az első napokban kíváncsiságból ott töltöttek egy-egy éjszakát s aztán mint „lakók” mondtak véleményt a fővárosnak ez új szociális intézményéről. Nem mondjuk, hogy ezek a vélemények mind jelentéktelenek voltak, de ne felejtjük el, hogy a Népszálló nem hasonlatos a szindarabhoz, amelyről a premiér estéjén már kompetens véleményt lehet mondani. A Népszálló kritikáját most lehet elmondani egy olyasvalakinek, aki nem kedvtelésből kereste föl a Népszállót. Az alábbi sorok ezt a kritikát tartalmazzák s éppen ezért mindenképpen érdemesek arra, hogy illetékes helyen figyelembe vegyék. Azok a kifogások, amelyeket a Népszállónak a lakója támaszt, az igazság meggyőző erejével hatnak s ez egyszerű sorokban sok olyan megfigyelés van, amit a Népszálló vezetői a közönség előnyére hasznosíthatnak. Lehetőleg az eredeti fogalmazásában adjuk e kritikát a következőkben:

(Cifra ház, — gyatra berendezés.)

Az építkezés nagyon luxuriózus, tehát nem való egy ilyen intézménynek. A díszesen kiképzett munkásoknál, a cirádás tetőzetnél, a nyers, faragott köveknél, a belső építkezésnél igen sokat takaríthatnak volna meg. A folyosók belül csempével vannak borítva. A poháröbögők valóságos fayence-kandalló formákba szerelve.

Az udvar helyét elfoglaló üvegtetőes étterem, maga a freskókkal díszített oldalfalaival, nem egy tömeglakók céljaira szolgáló szállóban, hanem inkább a Néprajzi Múzeumba, vagy más oktatást

szolgáló közintézménybe volnának valók. Ugyanez áll a halra és a bronzreliefekkel díszített lépcsőházra is. (A vállalkozók, akik a maguk összeköttetésével ráfekszenek a fővárosra, csak drága dolgokat szeretnek szállítani. Nekik mindegy: népszálló vagy más, ők a legdrágább anyagot tukmálják rá a városra, mert így több a hasznuk.)

A hálófülkék beosztása nemcsak hogy célszerűtlen, de egyszerűen észszerűtlen is. Az elválasztó Rabitz-falaknak dróthálókkal való megszakítása, a lehető legszerűtlenebb gondolat. A mai körülmények mellett egy-egy köhögő, vagy horkoló hálóvendég 15—20 más alvót zavar meg álmában.

A berendezés és butorzat nagyon gyatra. Az ágyak matrácái, a vánkosok kemények. Az ágy-neműek, lepedők, áthuzatok, már ma, az intézet alig másiélèves fennállása után, foszladozni, szakadozni kezdenek. Mindez természetes is és érthető, mert az összes előirányzott költségekből az oroszlánrészt az építő-vállalkozók kaparították megukhoz, úgy hogy azokra a dolgokra, amelyekre közvetlenül magának a hálóvendégnek van szüksége, már alig jutott pénz.

És így érthető, hogy abban az étteremben, amelynek falaira ezekben kerülő freskókra volt pénz, nincs pohár, nincs só, nincs paprika. S ha valaki este az étteremben levő kávéházban vásárol magának hideg vacsorát, azt egy darab papíron veszi kézhez s viszi valamely étkezőszékhelyre. Ne adj Isten, hogy egy tányért, egy kést, egy villát kaphatna az ember. Mint a polineziái szigeteken, de nincs benne olvasni való; van gettenger öslakói, kénytelen a szociális lény megkönyvtár, de sincsenek könyvek; van írószoba, de ott a leggyakrabban, egy freskókkal díszített étteremben.

Az ebédre panaszkodunk mindnyájan. Hatvan fillérbe kerül egy-egy hétköznapi — három tál ételből álló — ebéd. Nem éppen drága, de annál inkább izetlen és rossz vagy nyers. Csak a minap büntetés gombócokért, a nyersen, félig főttén kiszolgált szilvás gombócokért.

(Az adminisztráció hibái)

Az adminisztrációt egy gondnok és 4—5 tisztviselő végzi a legnagyobb buzgalommal és odaadással, de minden szociális érzés híján. A legtisztább bürokratizmussal kezelnek egy olyan üzemet, amely a gyakorlati élet emberére is nehezen megoldható feladatot róna.

Példákat sorolok fel. A pénztárnyitás reggel 8 órakor történik és ilyenkor válthatna csak meg az a hálóvendég aznap hálóigegyét, aki reggeli fél hat, fél hét vagy hét órakor már a gyárában, hivatalában vagy üzletében kell hogy legyen. Igaz! megválthatja este hat órától tizenegy óráig is, de ekkor rendszeren oly torlódás van a pénztárfülke előtt, hogy a türelmetlenebb nem győzi bevárni. S ha valaki esetleg csak hét óra vagy fél nyolc óra után szabadul meg üzletéből, műhelyéből, könnyen úgy jár, hogy a „minden jegy elfogyott” tábla adja tudtára aznap hajléktalanságát.

Jegyet csak egy hétre, vagy csak egy-egy napra szólót lehet váltani. Kérdjük: miért volna lehetetlen egy-egy hónapra előre megfizetni egy-egy fülké vagy egy külön szoba árát?

Miért nem lehet 2—3—4 napra előre megváltani a jegyet? Holott ezzel sok fölösleges várakozást lehetne megtakarítani.

Van cipőtisztító terem az alagsorban, de nincs cipőtisztító kefe. Vannak mosdók, de sincsen szappan és elegendő számú törülközőkendő; van olvasószoba, de nincs benne olvasni való; van gettenger öslakói, kénytelen a szociális lény megkönyvtár, de sincsenek könyvek; van írószoba, de ott a leggyakrabban, egy freskókkal díszített étteremben.

(A dölyfös személyzet.)

A személyzet: általánosan dölyfösen bánik a lakókkal. Dicséret a kivételnek, egy-két udvarias alkalmazottnak, de a többi lusta és udvariatlan.

Van a Népszállónak házirendje is. Ennek van egy igen érdekesen megfogalmazott paragrafusa. Szóval pedig a következőképpen: A hálóvendégek tartoznak a szálló alkalmazottai iránt udvarias magatartást ta-

nusítani, amit az alkalmazottaktól a maguk részéről is elvárhatnak.

Szóval a vendég tartozik udvarias és előzékeny lenni, a szolgálattól ellenben csak elvárhatja, de ez nekik imperative előírva nincs. Másért is, de főleg azért, mert a szálló-vendégek a szolgálak inzultusai ellen védelmet alig nyernek, elégtételt a legtöbbször nem kapnak, van annyi panasz és az örökös civódások is ebből keletkeznek.

Meg kellene valahogy magyarázni a szolgálaknak, hogy a Népszálló nem jótékonyági intézmény, hogy lakói sem kegy-, sem könyöradományban nem részesülnek akkor, amikor napi 60, vagy 80 fillérrel jogot váltanak egy-egy éjjeli alvásra. Mert átszámítva ezt az összeget egy hónapra, ebből bárhol másutt is kapnak egy inkább többé, mint kevésbé megfelelő lakást. Ez volt a főváros álláspontja és véleménye is, amikor a Népszállót megnyitotta s ezt kell belevetni minden ott alkalmazott ember fejébe.

(Ötödfélszáz lakó.)

A Népszállóban majdnem ötödfélszáz ember lakik. Ebben a nagy tömegben a társadalom legheterogénebb elemei kerülnek együvé. A legtöbbször mégis a Váci-út környékén levő gyárak fiatal, nőtlen munkásaiból rekrutálódnak. Körülbelül 150 pedig a legkülönbözőbb foglalkozást üzi. Van közöttük bölcsészettan-hallgató, jogszigorló, zeneakadémiai növendék, képzőművészeti főiskolai növendék, van színésznövendék, szerződéstelen színész, napidíjas, facér kereskedősegéd és könyvelő, magántisztviselő és ügynek, sőt egy római katolikus pap is.

Természetes, hogy oly helyen, ahol a legkülönbözőbb műveltséggel bíró emberek egész serege fordul meg, itt-ott egy-egy nem egészen kifogástalan jellemű ember is beférkőzik. Ezért is fordulnak elő a lopások és nem ritkán a szekrényfeltörések. És éppen az e sajnálatos esetekre való hivatkozással, mert elloptak egynéhány cipőkefét, vizes poharat s mi egyéb más apróságot, szüntette be a szálló igazgatósága a tárgyak kiadását.

450 Két-három nem oda való ember cselekedetéről nyomdája ember kinlódik. Nem ilyenek képzeljük mi a megoldást. Van ott annyi szolgál, hogy valóságos csoda. Tessék őket arra szorítani, hogy a gyanut keletkeztető embereket megfigyeljék s tetten ériék. Sokkal több, százszorta hasznosabb szolgálatot teljesítenének így, mint az étterem aijájában és az étterem egyik sarkában ülve, két ember egyebet sem tesz, mint markába nyomja a belépőknek a diszes aluminium-márkát azért, hogy ezt egy vizes pohár elviteléről a másoknak átadja. Egy 6 fillér értékű vizes pohár miatt éppen négyszer kell kezelni a két szolgálót. Egyébiránt a tisztaságra is többet figyelhetnének a Népszállóban.

A lakófülkékben poloska, a szekrény-helyiségekben szemét, az étteremben ételmaradék feles szám-

mal akad s a szolgálatot teljesítő alkalmazottak pedig ülnek és gondosan ügyelnek arra, hogy minden belépő átvegye és átadja, meg újra leadja és átvegye a tantuszt.

Ez a tantusz valóságos vesszőparipája az intézménynek.

A most felsorolt hibák jórészen egyszerűen segíteni lehetne. Nem kellene más, mint egy kis jóakarát, egy kissé több gyakorlati érzék, egy kis engedmény a bürokratizmusból. Az építkezés hibái pedig szolgáljanak intő példának, hogy az idén, vagy a jövőre építendő Népszállót ne várkastélynak, hanem egyszerű, de céljának mindenben megfelelően építsék.

Dr. Bárczy István polgármester gyakorlati ember. Tőle várjuk mindezeknek a hibáknak kijavítását és azt, hogy a második népszállót már e tanulságok alapján fogják felépíteni.